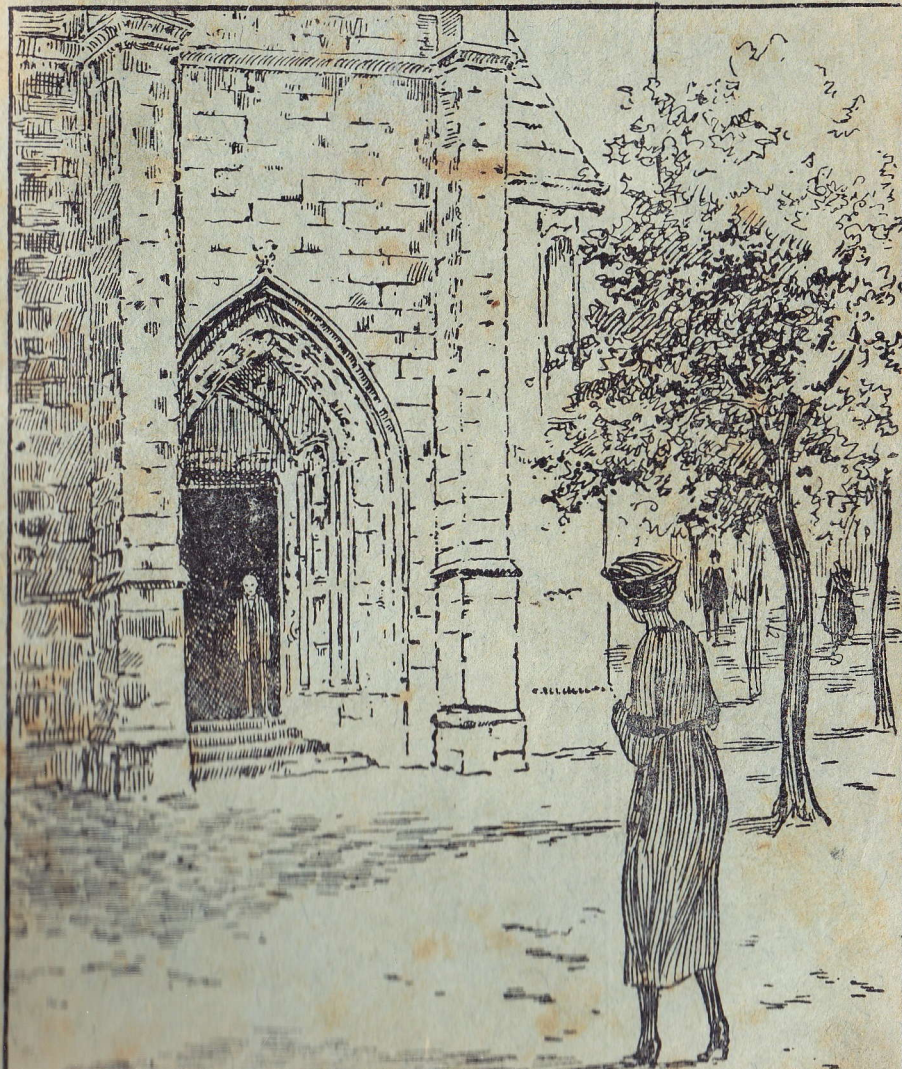

LIJST DER BOEKJES DIE VOORRADIJG ZIJN:

1. Drie maanden onder de sneeuw; 2. Zwarte Koo; 5. Aan de Molenbeek; 6. Een moedig meisje; 8. Het wonderlijk gezelschap; 9. De jonge vluchteling; 11. Het Kermismeisje; 12. Willem Tell; 13. Beter een lap dan een vleur; 14. Harten van Goud; 15. 't Verdrongen land van Saaftinge; 17. De Zinneloozen te Gheel; 18. De hut op de Heide; 21. De Landlooper; 22. En toch feest; 23. St Niklaas in 't Veerhuis; 25. De Vriezeman aan 't Front; 26. Verdwaald en terecht; 27. De jongens van West-Roozbeke; 30. De verdrongen stad; 32. 't Weesje van Brugge; 35. Het kindje van de Zee; 36. De Roovers van de Moeren; 37. De bezembinders van Kleit; 38. De vlucht in de Koffer; 44. De Gierigaard; 46. Broederlijke; 48. Eerlijk duurt het langst; 51. Een lastig geschenk; 52. Zonder Ouders; 56. In 't Bosch van Houthulst; 57. Nog gered; 58. Uit de oude Doos; 59. Dokter Jenner en Jenny; 61. Streng Winters; 64. De kinderen van den Zeeloods; 66. De kinderen van Damme; 72. Een moedige Kermisjongen; 76. Het Bultje; 77. De Pastoor van Lapscheure; 78. Samen uit; 80. Goed voor kwaad; 82. Vaderlandsche Verhalen; Naastenliefde; 86. De overwintering op Nova-Zembla; 89. Hoe Sinterklaas bielt; 90. In Grooten Nood; 91. Kerstmis aan Zee; 94. Het Spook; 95. De twee Weesjes; 97. De Vlucht; 102. Reinaert de Vos; 104. Denk aan moeder!; 107. Threesje; 110. Robinson Crusoe; 112. De Rooversjongen; 113. De Deserteur; 115. Onschuldige veroordeeld; 118. De Spion van den Molen; 121. Hoog bezoek; 122. De wonderlijke Zwaan; 123. Uit bange dagen; 125. De flinke Baanwachster; 128. De gelaarsde kat; 129. De Dochter van den Blauwer; 130. Met Vakantie; 132. Tinneke; 133. De Helden van Stekene; 134. Een onrechtvaardige gestraft; 137. De Tom; 142. Op 't oud kasteel; 143. De reis in de Wildernis; 144. Bij de Kabotten; 145. De Spionnen op den Toren; 146. De Jongen van Gaver; 148. De schat in de Duinen; 150. De smokkelaars van de Zee; 152. De schat in de mijn; 153. 't Gras in 't Bosch; 154. 't Berouw van den Strooper; 155. 't Kasteel Hoogdonk; 158. Van de hat naar 't Paleis; 159. Karel de Goede; 160. Na veel avonturen; 161. Gered door een Aap; 162. Jan Breydel; 163. De Slag der Gulden Sporen; 164. Van de Dood gered; 165. 't Bocheljongentje; 167. Van drie Roovers; 168. Een jonge Held; 169. Jacob van Artevelde; 171. Geneveva van Brabant; 172. Een avontuurlijke Reis; 174. Een vreeselijke avond; 175. De gevluichte slaaf; 176. In de vliegmaschine; 177. Een moedige vrouw; 178. Ontsnapt; 179. Valsch beschuldigd; 180. De Zoon van den Torenwachter; 182. De reis van Columbus; 186. Jack de Cow-boy; 189. De Held van Tremloo; 191. De Cow-boy van Fort-Bell; 192. Jeanne d'Arc; 193. De wandelende Deur; 194. De avonturen van Geeraart; 195. Geeraart in Rusland; 199. De Wolf van Ghistel; 202. De Spaansche Furie; 203. De Boeteling van Veurne; 210. Het verwoeste Vlaanderen; 211. De vondeling van 't Regiment; 212. Betoonde Naastenliefde; 213. De IJslandvaarders; 214. Jongenshart; 216. Een dappere vrouw; 217. Ali-Baba en de veertig Roovers; 218. Groote Broer; 219. De jonge verstooteling; 220. Een kerstavond op de Prairie; 221. Leo's Nieuwjaar; 222. 't Gestolen kind; 223. De Roovers gestraft; 224. De Wildeman; 225. Het dolend melkmeisje; 226. De lotgevallen van den Wilastrooper; 227. Verdreven uit zijn land; 228. Moeder gered; 229. 't Dievenhuis; 230. De Schatgravers; 231. Een slechte Kameraad; 232. Bij de zakkenrollers; 233. Kleine Oorlog; 234. De Heldendood van Anneessens; 235. De Wandelende Jood in Vlaanderen; 236. Nelly van den Mijnwerker; 237. De Geldduivel;

— ELKE WEEK VERSCHIJNT EEN NIEUW BOEKJE. —

De Kleine Tooneelspeelster

De Kleine Tooneelspeelster.

I.

Willem Lemmens was hovenier op het kasteel « Dennenkamp », en hij woonde in een lief huisje bij de groote poort. Hij was nog niet getrouwd, en had van zijn meester, baron Raas van Woude, toestemming gekregen om zijn moeder bij zich te nemen. Moeder was nog kras voor haar jaren en deed het huishouden, en Willem zorgde, dat ze geen gebrek had. Zijn vader was al sedert een paar jaar gestorven. Twee zusters van Willem waren getrouwd en woonden te Antwerpen.

't Was nu een avond van Maart. Willem kwam binnen, toen 't begon te donkeren. 't Was guur, er woei een koude wind.

— 't Is beter hier dan buiten, moeder, zei de jonge hovenier.

Vrouw Lemmens had gezorgd, dat de kachel goed brandde.

— Er zit sneeuw in de lucht geloof ik, zei ze, voor haar zoon een kom koffie inschenkend.

— 't Zou wel kunnen...

— En wilt ge toch naar Mechelen?

— Wel, ja, moeder... Ik heb er nu mijn zinnen op gezet dat stuk eens te zien... Het wordt zóó schoon gespeeld... Ge zijt toch niet bang alleen... Tegen een uur kan ik weer terug zijn.

— Bang, wel neen, jongen... Een vrouw van een boschwachter mocht nooit bang zijn... dat weet ge wel... Toen gij en uw zusters klein waart, ben ik zoo menigen nacht alleen geweest. Maar ik denk aan u... 't Is guur weer...

— En daar ben ik nu niet bang van, moeder! Een hovenier moet tegen alle weeren en winden gehard zijn. En Frans Boutens gaat mee... Ja, dat ik de koets van den baron mocht inspannen, 't ware gemakkelijker, maar dan verbeeldde ik me misschien zelf baron te zijn, schertste Willem. We zullen 't dus maar te voet afstappen...

— Twee uur...

— En twee uur terug... We wonen ver op den buiten, moeder, en als we wat bijzonders willen zien, moeten we er moeite voor doen. Maar getweeën... och, 't klappen verkort den weg.

Te Mechelen gaf een rondreizend tooneelgezelschap een vertooning en Willem had gehoord dat er zulk een prachtig stuk gespeeld werd: «De Dochter van den Jachtwaker». De eierkoopman

die uit Mechelen kwam, had er hem zoo veel van verteld.

— Nu, jongen, ik gun u van harte een ontspanning, zei vrouw Lemmens. Om mij behoeft ge niet bekommerd te zijn. Ik heb een schoon boek en te tien uur ga ik slapen. De kachel blijft aan... er zal koffie op de buis staan en brood op tafel. Maar ge moet nu ook flink eten...

Nu dat behoefde moeder geen twee maal te zeggen, want haar zoon had den ganschen namiddag in de open lucht gewerkt en dat maakt hongerig.

Na den maaltijd ging hij zich kleeden. Hij hoorde den wind om het dak loeien...

— Schoon weer is 't niet, mompelde Willem. Maar ik ben niet van zout of suiker.

Spoedig was hij klaar voor den tocht.

— Ge trekt toch uw dikken frak aan, zei moeder.

— O, natuurlijk! Moeder, ge weet, dat ik flink aan 't sparen ben... nog een paar maanden en dan koop ik een fiets. Dat zal gemakkelijker zijn.

— Ja, ge zult die goed kunnen gebruiken.

— Nu ga ik...

— Ja... God beware u! Tot straks... Ik zal wel wakker worden, als ge thuis komt.

Na een hartelijken avondgroet vertrok Willem Lemmens.

Tien minuten verder woonde zijn vriend Frans Boutens, die reeds met ongeduld zou wachten.

Vrouw Lemmens ruimde de tafel op. Ze had nog wat werk en dan zou ze rustig lezen, want ze hield veel van boeken. Willem kreeg die terleen van jufvrouw Elise, het nichtje van den baron.

Vrouw Lemmens hoorde een stap vóór de deur.

— Zou Willem wat vergeten hebben? vroeg ze zich af.

Er werd kort geklopt en bijna tegelijk trad een heer van ongeveer vijftig jaar binnen. Het was de eigenaar van 't kasteel, de heer Raas van Woude. Hij keek norsch.

— Willem niet thuis? vroeg hij, na een avondgroet.

— Neen, mijnheer de baron. Hij is over een kwartiertje vertrokken naar Mechelen.

— Wat, nu nog naar Mechelen!

— Naar de komedie...

— Nog al schooner!

— Er wordt zulk een schoon stuk gespeeld, door een troep die rond reist.

— En wil hij daar naar gaan kijken?

— Och, mijnheer de baron, hij is jong...

— Een bende vagebonden... een hoop landloopers... zulke tooneelspelers... Willem kon het me dan toch eens zeggen, als hij een heelen avond weg trekt. Hij had nog naar 't dorp moeten gaan voor mij.

— O, mijnheer de baron, wil ik het dan doen? vroeg vrouw Lemmens haastig.

— Gij! Natuurlijk niet... Oude menschen zend ik niet door zulk weer. Een van de meiden moet er dan maar op uit... Zou alles goed gesloten zijn in den stal en de serres?

— O, mijnheer, daar moogt ge gerust op zijn.

— Twee uur door dien wind... en twee uur terug, om een troep zwervers flauwen praat te hooren vertellen... De jongen lijkt wel niet wijs. Hij moet er zin in hebben.

— 't Weer valt niet mee...

— Er komt sneeuw... Ze moesten zulke tooneelspelers het land uitjagen, bromde de baron. En gij zijt nu alleen, tot een stuk in den nacht.

— O, ik lees een paar uur en dan ga ik slapen, mijnheer de baron. Wil ik even heen en weer naar 't dorp gaan? vroeg vrouw Lemmens nog eens.

— Neen, geen sprake van. Marie en Doka

hebben jonger beenen... Sluit uw deur maar goed toe. Goeden avond!

De baron vertrok.

— Gauw uitschieten en toch een goed hart, zei vrouw Lemmens bij zich zelve. Maar hij heeft ook zooveel verdriet gehad. En hij kan dat niet vergeten.

Wat later werd er weer geklopt. Vrouw Lemmens had de deur al gesloten en vroeg, wie er was.

— Ik ben het, Marie! klonk het terug.

Een meisje van ongeveer twintig jaar trad binnen. Ze was dienstbode op 't kasteel.

— Ik kom eens even goeden avond zeggen, sprak ze.

— Ge moet zeker naar 't dorp?

— Ja... Mevrouw Eleonore heeft zulk een tandpijn en de drogist verkoopt daar fleschjes voor...

— Tandpijn is erg... Houd u dan niet op, kind...

— Neen, neen, maar ik hoorde den baron tot jufvrouw Elise zeggen dat Willen naar de komedie is...

— Ja, naar Mechelen...

— Naar dat schoon stuk? Ik stond er bij toen de eierkoopman er van vertelde. Had Willem

dat nu eens gezegd, dan zou ik meegegaan zijn. Ik heb nog een vrijen avond te goed...

— Willem zal gemeend hebben dat het te ver was voor u... En nu zulk een weer...

— Maar 't moet een prachtig spel zijn. De baron lachte er mee, maar die vindt nu toch eens in niets plezier... Wel, wel, Willem is gelukkig.

— Hij zal 't u allemaal vertellen, maar als mevrouw zoo'n tandpijn heeft, moogt ge ze niet zoo lang op 't fleschje laten wachten.

— Ik ben al weg... Slaap wel, Margriet...

Marie trad buiten.

— 't Begint al te sneeuwen, zei ze.

— Ja, waarlijk. Wilt ge een paraplu?

— Neen, neen... 't is niet ver en ik heb mijn dikken doek aan.

— Ge moogt blij zijn niet op den weg naar Mechelen te stappen.

— Voor zoo'n stuk zou ik dat toch doen... Tot ziens, Magriet.

Vrouw Lemmens sloot de deur weer.

— Neen, Willem treft het niet, mompelde ze.

II.

Willem Lemmens en Frans Boutens hadden toch niet veel last van de sneeuw gehad. 't Was

maar een korte bui geweest, al bleef de lucht dreigend.

Ze kwamen in de zaal. Ze waren van de eersten. Maar weldra stroomde het volk toe. En het spel begon op tijd.

Willem en Frans keken verbaasd op, toen het gordijn omhoog ging en het tooneel een bosch voorstelde.

— Hoe schoon ze dat kunnen maken, fluisterde Willem tot Frans.

— Ja, 't is percies 't Kapellebosch bij ons. Stil, daar is een man...

't Was een lang stuk, de geschiedenis van een wildstrooper, die door een jachtwaker gewond werd. En de dochter van den jachtwaker had dien wildstrooper lief. 't Ging soms geweldig op het tooneel toe. Er kwam ook een strenge baron, die den wildstrooper hard wilde doen straffen. Maar zijn eigen dochtertje, een meisje van vijf jaar, vroeg zoo roerend om genade voor den gewonde, dat de vrouwen en ook wel mannen in de zaal, hun tranen afveegden...

— Hoe kan zoo'n kind dat, zei Frans tot Willem.

— 't Is wonderbaar...

— De dochter van den jachtwaker is de moeder van dat kind, vertelde een Mechelaar. Niet in 't stuk van eigen, maar in werkelijkheid.

— O, dan is de kunst ingeboren, meende Willem. De vader speelt zeker ook mee? vroeg hij.

— Ik heb gehoord dat de vader dood is. Die menschen hebben een hard leven, altijd van de eene plaats naar de andere trekken. Van nacht moeten ze naar Aarschot rijden.

— In den nacht? hernam Willem verbaasd.

— Ja, ja... Morgen avond spelen ze daar... Maar over dag moeten ze repeteeren en 't volk oproepen, kaarten verkoopen, zien of het tooneel in orde is.

— Maar wanneer slapen ze dan?

— In den wagen. En ja, ze zullen misschien twee avonden te Aarschot spelen. Hier zijn ze vijf dagen geweest; dan logeeren ze in een hotel. Maar 't is geen gemakkelijk leven. En ge moet niet gelooven, dat ze dik betaald worden.

De Mechelaar was goed ingelicht.

Dit gesprek werd gevoerd voor het laatste bedrijf. 't Gordijn rees weer, en het spel vervolgde. Alles kwam nu goed: de wildstrooper was genezen en verzoend met den jachtwaker en den baron. Hij trouwde met de dochter van den jachtwaker en het vijfjarig meisje zei een gelukwensch op rijm op.

Er werd langdurig in de handen geklapt.

— Lagen we nu maar in ons bed, zei Frans

Boutens tot Willem, toen ze in 't gedrang de trap afdaalden.

— O, ik heb er die wandeling wel voor over. 't Is prachtig geweest.

— Ja...

— En als ze te Aarschot een ander stuk spelen, heb ik wel zin daar ook eens te gaan zien. We wonen toch tusschen Aarschot en Mechelen in.

— Ja, maar naar Aarschot is het dubbel zoo ver.

De twee vrienden geraakten buiten. En de straat lag blank.

— 't Heeft fel gesneeuwd. zei Willem.

— Ja... 't Zal moeilijk marcheeren zijn.

— Zie, er staat daar een groote bankwagen. Dat is zeker voor de tooneelspelers.

— Ik denk het...

— Die moeten langs ons... Willen we om een plaats vragen? stelde Willem voor.

— Durft gij?

— Waarom niet? De voerman kan maar neen zeggen...

Ze gingen naar het logge voertuig. De koetsier, in een wijden mantel gehuld, stond bij de drie kloeke paarden.

— Vriendschap, moet ge nog naar Aarschot? vroeg Willem.

— Ja... En in dat weer! 'k Kroop liever onder de dekens... Maar wat wilt ge? Als een mensch een hondenstiel vast heeft, geraakt hij er niet meer van af.

— Kent ge den weg? hernam Willem.

— O, ik ken den weg door heel België, toch door het Vlaamsche land. We spelen zoowel te Oostende als te Hasselt en Tongeren.

— Anders mijn maat en ik moeten dien kant uit...

— O, ge zoudt zeker gaarne meerijden?

— Als 't kan? We zijn naar Mechelen gekomen om dat stuk te zien.

— Vraag het aan den directeur. Als hij welgezind is, laat hij het u wel toe. Er is nog wat plaats. Hij zal dadelijk buiten komen. De troep is zich aan 't verkleeden.

Willem en Frans hadden goede hoop. 't Was beter rijden dan gaan en ze zouden nu al die menschen eens van dichtbij zien en wat met hen spreken.

't Duurde niet lang of de tooneelspelers verschenen met valiezen, doozen en pakken.

— Die in zijn bontjas is de directeur, zei de koetsier tot Willem en Frans. Vraagt het hem maar... ik moet de bagage opladen...

Willem trad op den bestuurder toe en deed hem zijn verzoek, er bij voegend, dat hij en

zijn vriend opzettelijk voor de voorstelling zoo ver waren gekomen.

— Twee uur gemarcheerd... en twee uur terug om ons te zien spelen? zei de bestuurder. Dat bewonder ik. Ge hadt dus veel goeds van ons gehoord?

— O, ja, mijnheer, sprak Willem.

— En ge woont tusschen Mechelen en Aarschot...

Willem noemde 't dorp.

— En ontmoet ge ook menschen van Putten, Beersel, Heist-op-den-Berg, Boisschot? vroeg de bestuurder.

— Ik veel, want ik rijd met kruidenierswaren en ellegoederen rond, antwoordde Frans.

Boutens dreef inderdaad handel en liep de streek af met een handwagen, waarvoor ook twee honden trokken.

— Dus gij kunt reclame voor ons maken, want de volgende week komen we te Heist spelen, hernam de bestuurder.

— O, dat wil ik zeker doen! beloofde Frans.

— Nu dan laat ik u gaarne mee rijden. En ik zal u een pak stroobriefjes geven... deel die uit in uw streek. En ge krijgt bovendien vier vrijkaarten. Dan moogt ge voor niet binnen.

De koetsier die op een laddertje stond om de valiezen en doozen op 't dak van den wagen te

plaatsen, waar ze met een zeil bedekt werden, moest een koffertje van den directeur weer naar beneden brengen. Er zaten stroobriefjes in vol lof over het gezelschap en Frans kreeg er een stapel van.

— Als we te Heist zijn, kom dan bij me en ik geef u de vrijkaarten, verzekerde de bestuurder.

De dames en heeren zaten al binnen. Willem en Frans kregen een plaatsje achteraan.

— Deze vrienden rijden een eind mee, sprak de bestuurder. Zij zijn echte kunstliefhebbers, die twee uur ver door dit weer zijn gekomen om ons spel te zien.

— Ezels, bromde een dikke man, die in het stuk herbergbaas was geweest.

De bestuurder zat toen al vooraan en hoorde dat niet. De koetsier kwam vragen of ieder er was en sloeg het portier toe. En de reis begon. De wagen werd binnen in verlicht door een lantaarn, die echter maar een flauw schijnsel gaf.

— Meta, zit ge goed? vroeg een oudere dame.

— Ja... en ik heb Paulette op mijn schoot. 't Kind slaapt al...

Frans en Willem zagen dat Meta de dochter van den jachtwaker was en het vijfjarig meisje heette dus Paulette. Maar al deze personen zagen er nu heel anders uit. Willem vond dat ze

armoedig gekleed waren. En zulke, bleeke vermoede gezichten.

— Ge hebt prachtig gespeeld, zei Willem tot den dikken man, die bij zich zelf gemompeld had, dat die twee buitenjongens ezels waren, om zoo ver te komen kijken naar een stuk.

— Vriendschap, laat me slapen! knorde hij.

Van praten zou er niet veel komen, want allen sloten de oogen en sommigen snurkten al spoedig.

— Och, ja, ze zijn moe van dat spel, fluisterde Frans. Ik begrijp dat. Maar we rijden nu toch gemakkelijk mee.

— Ja... 't Sneeuwt al weer...

— En hoor den wind eens. We zouden hem tegen gehad hebben.

Ze zwegen nu ook, bang, het rustend gezelschap te storen. En Frans sluimerde ook in en 't duurde niet lang, of Willem sliep eveneens.

En misschien was de koetsier op den bok ook wel onder zeil, nu de paarden Nekkerspoel achter zich en een rechte baan vóór zich hadden.

Plots schoot ieder wakker. En er werd geroepen en gegild. De wagen helde... en kantelde en lag dan overzij. De koetsier schreeuwde daar buiten als een wildeman.

— Een ongeluk! Die ezel daar heeft zeker zitten slapen! riep de bestuurder.

Willem lag boven op den «dikke» en wist eerst niet waar hij zich bevond Frans was dadelijk helderder en kroop de achterdeur open, die plat in de sneeuw viel.

— Langs hier kunnen we er uit! kreet hij.

De lantaarn was gedoofd.

— Welk een olifant ligt er boven op mij? kermde de dikke.

Willem besepte nu ook den toestand en volgde Frans naar buiten. Door de sneeuw was het niet zoo donker.

— We zijn aan den draai bij den Dennekamp, zei Willem.

— Ik ben mijn huis voorbij gereden, sprak Frans.

— Maak toch licht! brulde de dikke. Wie stampt er daar tegen mijn hoofd? Houd uw pikels bij u...

— Kalmte! gebod de bestuurder. Er is een ongeluk gebeurd.

— Ja, dat weten we ook, en dit komt nu van dat ellendig reizen in den nacht! bromde de dikke. Maar laat licht maken!

De koetsier had vooraan een lantaarn, die nog brandde en verscheen er mee.

— Ik kan er niet aan doen, zei hij. 't Is door de gladheid... de weg is hier gemeen slecht.

— Ge hebt zitten slapen, lulak! snauwde de bestuurder.

— Dat hebt gij zeker gezien met uw oogen toe, toen ik u hoorde snurken als een varken! riep de voerman, zeer oneerbiedig terug.

— Zoo brutaal!

— Vraag liever eerst of ik mijn nek niet gebroken heb... Hier is de deur open... ge kunt er allemaal uit. Ik zal maar de verstandigste zijn. 't Is nu geen oogenblik om ruzie te maken.

Het gezelschap schoof naar buiten. Een bleef liggen. 't Was Meta, de dochter van den jachtwaker. De kleine Paulette weende.

... — Meta slaapt nog voort, zei de dikke.

Maar Meta bleek bewusteloos. En toen men ze uit den wagen gehaald had, zag men bloed aan haar hoofd.

— Meta is erg gewond geloof ik, sprak de bestuurder.

— Laat ze dan tenminste in den wagen liggen! ried de dikke aan. De sneeuw is geen bed voor haar.

— We zullen den wagen recht zetten, hernam de bestuurder.

— Met uw pink zeker? vroeg de koetsier. De wagen ligt halverwege in een gracht en ik heb al

gezien dat er een wiel kapot is. We komen voor den klaren niet te Aarschot.

De paarden stonden al recht. Maar er was geen denken aan de reis voort te zetten.

— Dames en heeren, ik woon hier dicht bij. Gaat met mij mee! noodigde Willem, die medelijden had met de ongelukkige reisgezellen en vooral ook met Meta.

— O, ja, we hebben twee personen uit deze streek meegenomen! sprak de bestuurder. Mijn vriendelijkheid wordt al beloond. Een der heeren biedt ons, dienaren van de kunst, een schuilplaats aan. Laat ons gaan!

— Is het ver? vroeg de koetsier aan Willem.

— O, een paar minuten.

— Kan ik daar de paarden stallen? De arme dieren hebben het warm gehad en staan nu in de koude.

— Ja... plaats genoeg, hernam Willem.

— Maar er moet iemand bij den wagen blijven, gebod de bestuurder. Onze bagage zou gestolen kunnen worden.

— Welk een dief zou zoo'n rommel willen meenemen? spotte de dikke.

— Nu, als iemand de paarden wil overnemen zal ik wel de wacht houden, zei de koetsier.

— Ik zal voor de paarden zorgen, sprak Frans Boutens, die ook helpen zou.

Men nam de losse zitting van een bank en legde daar de bewustelooze Meta op. Willem droeg het slapend kind. 't Gezelschap vertrok. Er waren behalve Meta en den bestuurder nog drie dames en zeven heeren.

Zoo kwamen ze aan de kasteelpoort en dan aan het hoveniershuis. Willem gaf Paulette aan den bestuurder over en opende de deur.

— Een oogenblik, zei hij. Ik zal licht maken.

Hij stak de lamp aan. De reizigers traden binnen. De keuken was vol. De kachel brandde nog en de warmte deed aangenaam aan. Willem wierp kolen op het vuur.

— Ik zal mijn moeder wekken, sprak hij.

Maar vrouw Lemmens had hem al gehoord. Een moeder slaapt niet vast, als er nog iemand thuis moet komen. Ze was zich wat aan 't kleeden, toen Willem de deur van haar kamertje open deed.

— Wie zijn er toch allemaal beneden? vroeg vrouw Lemmens.

— Er is een ongeluk gebeurd, moeder, en haastig vertelde Willem het droevig avontuur.

— Ge hebt wel gedaan, door de menschen hier te brengen, zei vrouw Lemmens. We zullen de gewonde vrouw te bed leggen...

— Maar als ik den baron eens wekte. Op 't

kasteel hebben ze veel bedden; dan konden de menschen slapen.

— Neen, jongen, doe dat niet. De baron zou misschien boos zijn...

Vrouw Lemmens dacht er aan, hoe mijnheer Raas over de tooneelspelers had gesproken, al vertelde ze het thans niet aan haar zoon.

Ze ging mee naar beneden.

— Mevrouw, ge hebt een flinken zoon die de kunst bemint en menschlievend is, zei de bestuurder, die al in moeders zetel, bijna op de kachel zat.

— Wie zou er in zulk weer en in den nacht menschen buiten laten staan? Maar die vrouw is gewond, sprak vrouw Lemmens. Ik zal het bloed afwasschen en de wonde zuiveren. En dan moet zij te bed.

— Hebt ge veel bedden? vroeg de dikke.

— Ik heb er maar één over, antwoordde vrouw Lemmens.

— Maar dit huis hoort bij een kasteel, denk ik.

— Ja, bij de Dennenkamp van baron Raas de Woude.

— Vraag aan dien mijnheer, dat hij ons binnen neemt.

— Dat kan ik niet doen...

— We zullen het hier best houden, oordeelde de bestuurder.

— Ja, gij in uw zetel en met uw neus op het vuur, bromde de dikke.

— Zoo ik den dokter haalde, stelde Willem voor, toen zijn moeder de gewonde Meta verpleegde.

Maar vrouw Lemmens meende dat de geneesheer nu niets anders zou kunnen doen, dan wat zij al verrichtte.

— Hij kan morgenochtend vroeg komen, sprak ze. Ik leg een verband en dan brengen we die arme vrouw te bed...

— O, ja, 't zal zoo erg niet zijn, beweerde de bestuurder. Wat verdoofd.

Anderen hadden kneuzingen en schrammen. En toen Meta te bed lag en haar kindje in dat van vrouw Lemmens rustte, werden ook de andere gekwetsten verzorgd.

Frans Boutens, die hier ook den weg kende, had intusschen de paarden gestald. Hij bleef nog even, maar vertrok dan, want anders zouden ze bij hem thuis vreeselijk ongerust worden.

De heeren en dames maakten het zich zoo gemakkelijk mogelijk. Willem had stoelen uit de voorkamer gehaald; de dikke lag onder de tafel op een mat en snurkte weer. Maar hij werd toch wakker, toen vrouw Lemmens een groote kan koffie opgeschonken had, die lekker geurde.

't Duurde niet lang of allen sluimerden in.

Willem had zijn bed afgestaan aan twee vrouwen en rustte beneden. Moeder waakte bij de gewonde, die tegen den morgen begon te kreunen.

Eindelijk werd het dag. 't Land lag onder een dikke vracht sneeuw. Willem zou vroeg om den dokter gaan en ook den wagenmaker naar de plaats van 't ongeluk zenden.

III.

Baron Raas van Woude sliep nooit lang. De edelman scheen rusteloos. Daar hij weduwnaar was, werd het huishouden bestuurd door zijn schoonzuster, mevrouw Eleonore en haar dochter Elise. Er waren twee dienstboden.

De baron, mevrouw Eleonore en haar dochter Elise zaten aan 't ontbijt. De baron keek in het park, dat prachtig was in de sneeuw.

— Wat voor een vreemde kerel loopt er nu naar den stal? vroeg de baron. Een brutale vent.

Hij belde en Marie, de meid, kwam.

— Vraag eens aan dien man ginder, wat hij hier te verrichten heeft, beval de baron.

Marie kwam spoedig terug.

— O, mijnheer, er is van nacht een ongeluk gebeurd, zei ze. De komediespelers moesten van Mechelen naar Aarschot en hun wagen is aan de bocht van den weg in de gracht gekanteld. Wil-

lem, de hovenier, was er bij. Hij heeft die menschen mee genomen naar zijn huis en de paarden hier gestald. Die man daar is de koetsier.

— En Willem doet dat allemaal zonder me te waarschuwen! viel de baron uit.

— Hij heeft u niet willen wekken, zei mevrouw Eleonore vergoelijkend.

— Geen komedievolk op mijn kasteel. Het is hier geen landloopergesticht!

Driftig stond de baron op.

— Maar René, die menschen stonden vannacht in de sneeuw, hernam mevrouw.

— Dan had Willem ze naar de schuur van Balen kunnen brengen. Daar hooren zulke landloopers thuis.

Mevrouw Eleonore en jufvrouw Elise wisten wel, waarom de baron zoo'n hekel had aan tooneelspelers.

Mijnheer Raas liep driftig heen, trok zijn dikke jas aan, zette een wintermuts op en stak zijn voeten in een paar klompen. Hij stapte naar het hoveniershuis.

Juist kwam de dokter er buiten, met Willem. Hij groette den baron en zei:

— De vrouw is zeer ernstig gewond, en ik zal ze onmiddellijk laten halen met een draagbaar. Ze kan zelfs moeilijk vervoerd worden.

— Ik weet niets van een gewonde vrouw af!

knorde de baron en kwaad keek hij naar Willem.

— Mijnheer de baron er is vannacht een ongeluk gebeurd, zei Willem wat onthutst...

— Ja, dat vertellen ze me daar. Maar wie geeft u het recht om een troep komedianten op 't kasteelgoed te brengen?

— 't Was nacht en zulk kwaad weer...

— Hadt ge ze dan in de schuur van Balen gestoken.

— Ik kan niet langer wachten... Die vrouw heeft dringend betere hulp noodig dan ik hier kan geven, hernam de dokter.

— O, hoe eer ze vervoerd is, hoe liever. be-
weerde de baron.

De geneesheer ging heen. Willem keek betu-
terd.

— Die heele zwerversbende moet dadelijk op-
krassen, sprak de baron.

— Mijnheer, die menschen stonden daar ver-
laten in den nacht en in den sneeuwstorm. De
vrouw was zwaar gewond en anderen hadden
ook kwetsuren.

— Tut, tut, dat ze 's nachts als alle fatsoen-
lijke menschen thuis blijven.

De bestuurder had van vrouw Lemmens ver-
nomen, dat de baron daar stond. Hij kwam bui-
ten en maakte een diepe buiging.

— Ik heb de eer mij voor te stellen als mijnheer Peter Wandela, bestuurder van het Nieuw Tooneelgezelschap en u te danken voor de gastvrijheid op uw prachtig eigendom, zei hij. En ik ben overtuigd, dat een kunstlievend edelman als gij, ons een voertuig zult willen leenen om ons toe te laten onze reis naar Aarschot te vervolgen, waar we vanavond een voorstelling moeten geven.

— Kan ik nu ook wat zeggen? vroeg de baron. Uw mond lijkt wel een klappermolen...

— Wat belijft... wat belijft...

— Ik geef u vijf minuten om van mijn eigendom te verdwijnen!

— Ge zult ons laten vervoeren, mijnheer de baron.

— Houdt ge me nog voor den gek en moet ik misschien om de gendarmen sturen?

— Maar voor wie houdt ge ons dan?

— Dat zal ik maar verzwijgen...

— Die jonkman heeft ons uitgenoodigd...

— Dit is ook mijn huis en die jonkman had het recht niet, daar een troep tooneelspelers te brengen.

— Tooneelspelers... 't Tooneel is kunst, mijnheer...

— Ge hebt mijn bevel gehoord!...

De dikke verstond daar binnen iets van het 't gesprek en kwam aan de deur.

— We moesten zeker in de sneeuw geslapen hebben? vroeg hij aan den baron.

— Met uw brutalen praat heb ik niets te maken!

— Ge hebt dan een steen, waar bij een ander een hart zit!

— Willem, ga om de gendarmen! beval de baron.

— Gendarmen, gendarmen! herhaalde de dikke. Wil ik u eens in de sneeuw leggen, dan kunt ge voelen, hoe ge daar rust, onbarmhartige kerel!

— Stil, stil, vermaande de bestuurder. De baron gelast ons heen te gaan, en we zullen gehoorzamen. Kunstenaars zijn geen bedelaars!

— Ge kunt zorgen dat de heele troep over vijf minuten verdwenen is! snauwde de heer Raas tot zijn hovenier en nijdig liep hij weg.

Willem begreep er niets van. Zijn meester was anders toch goedgehartig voor ongelukkigen en hij liet hulp brengen aan armen en zieken.

— Trek het u niet aan, zei de bestuurder tot Willem. Gij zijt vriendelijk voor ons geweest. Maar ja, sommige menschen bekijken tooneelspelers als vagebonden. We moeten dat verdragen. We zullen dus vertrekken. We moeten trou

wens naar Aarschot. De wagen zal spoedig hersteld zijn.

— Behalve dat we met gebroken ruiten moeten reizen, bromde de dikke.

— Wel, loop dan naast den wagen, dat zal u verwarmen. Denk liever aan de arme Meta. De dokter ziet haar toestand ernstig in.

Men kwam om de zieke vrouw. Moeder Lemmens nam de kleine Paulette mee, die ook in het klooster bij haar moeder kon blijven. Het tooneelgezelschap reisde verder.

IV.

Elise, 't nichte van den baron, ging naar de kerk. In het portaal stond de koster.

— Jufvrouw, zei hij, de moeder-overste van 't klooster heeft gevraagd of gij eens bij die zieke vrouw wilt komen.

— Ik?

— Ja, ze schijnt u te kennen... Ze zou u willen spreken. Er is niet veel hoop meer voor haar.

Jufvrouw Elise was vriendelijk voor alle menschen. Ze begaf zich naar 't klooster, dat ook hospitaal was. En dadelijk werd ze bij de zieke tooneelspeelster geleid.

Deze had naar dit bezoek verlangd. Haar ge-
laat kreeg een glans.

— Elise, gij kent mij niet, zei ze met mat-
stem. Ik ben uw nicht Renilde...

Elise ontroerde. Ze wist wel dat jaren geleden een dochter van baron Raas van Woude tegen den zin van haar ouders het kasteel had verlaten om tooneelspeelster te worden. En daarom was haar oom, de baron, zoo tegen het tooneel. Nooit wilde hij nog over die dochter spreken. En nu stond Elise bij haar.

— Dikwijls heb ik gevraagd naar papa..., vervolgde de zieke. Ik wist, dat tante Eleonore en gij bij hem zijt. Ik heette bij het tooneel Meta Romaan, maar ik ben uw nicht Renilde... Tien jaar geleden liep ik weg. Ik had het tooneel zoo lief en papa wilde me er niet bij laten gaan... Ik ben getrouwd geweest en heb een kindje Paula... Het is hier. Mijn man is dood... En ik voel het... ik sterf ook... Maar vraag aan uw moeder dat ze voor mijn dochttertje zorgt. Ik heb zoo'n berouw gehad en dikwijls aan papa geschreven; ik kreeg nooit antwoord. Papa heeft me dus verstooten. En wie weet, als hij 't hoort, dat ik hier lig... Niemand heeft me herkend. Ik ben ook zooveel veranderd. 't Was een hard leven, heel anders dan ik gedacht had... 't Tooneel moet nog zooveel verbeteren.

De zieke was vermoeid. Elise beloofde dadelijk met haar moeder te zullen spreken. Ze spoedde zich naar 't kasteel.

Mevrouw Eleonore ontstelde toen ze het verhaal hoorde.

— Dat moet uw oom onmiddellijk weten, zei ze. God bewege hem tot barmhartigheid.

Mevrouw Eleonore ging naar de kamer, waar de baron zat. Deze voelde nu toch spijt over zijn hardheid jegens de ongelukkige reizigers.

— René, zei zijn schoonzuster, er is ernstig nieuws. Die zieke vrouw zal sterven... Ze had Elise laten roepen.

— Wat moet Elise bij een komedianten doen!

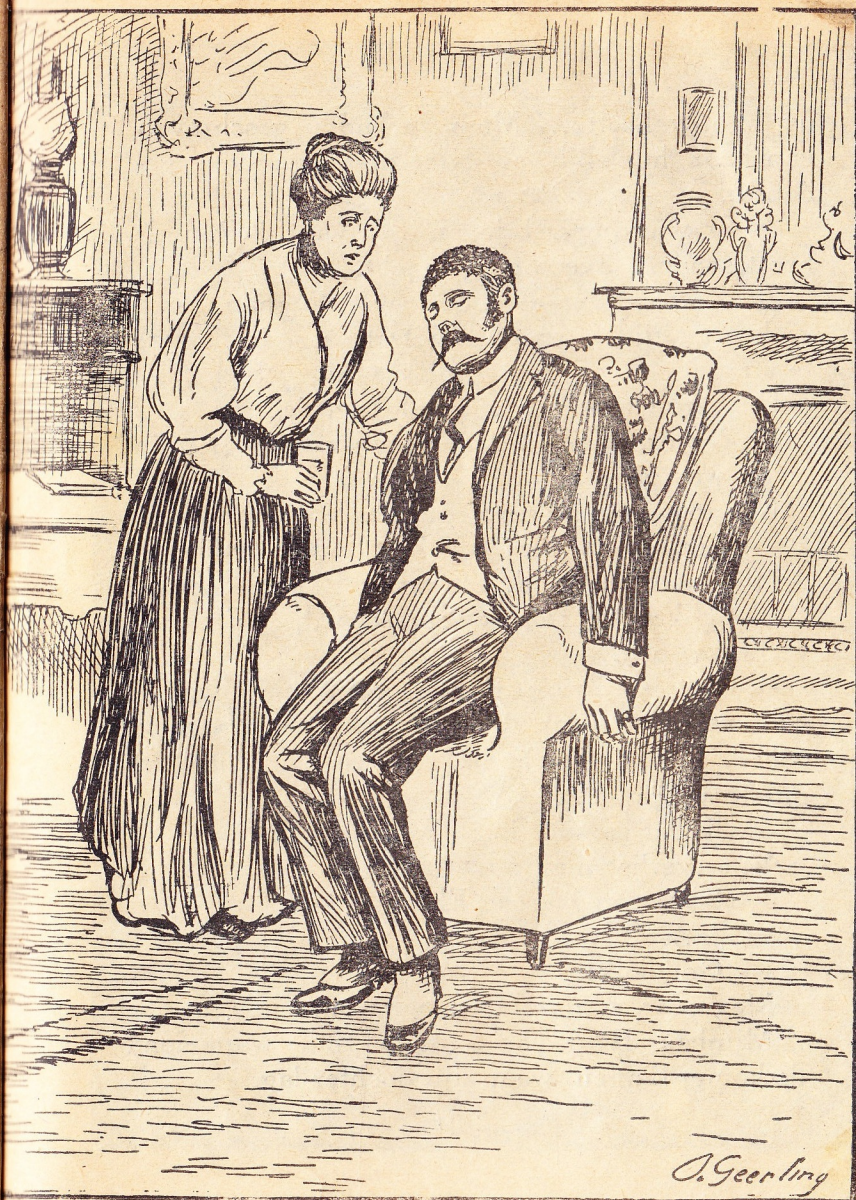
— Weet ge wie zij is?... O, blijf kalm... De tooneelspeelster is uw dochter... Ja, uw Renilde ligt in het klooster.

De baron begon te beven.

— Renilde in 't klooster, stamelde hij. Maar ik ken geen Renilde meer... Mijn dochter is dood en er mag hier niet meer over haar gesproken worden.

Mevrouw Eleonore merkte wel dat haar schoonbroer zeer ontroerd was.

— Renilde is nog niet dood, maar Ze zal sterven... En ze verlangt u te zien. Ze heeft haar kindje bij zich... Paula.. Het heet zoals

uw vrouw heette... Maar ze had u geschreven van haar huwelijk en later nog over die geboorte...

— Ik wierp haar brieven in 't vuur... Renilde heeft schande over ons gebracht.

— Ze deed verkeerd door weg te gaan, maar ze heeft altijd fatsoenlijk geleefd. En nu ligt ze te sterven. O, gij hebt veel verdriet gehad...

De baron trok een smartelijk gezicht.

— Verdriet, zei hij met een snik. Heel mijn leven was gebroken.

Mevrouw moest hem een glas water brengen.

— Luister nu naar uw hart, want uw hart drijft u naar uw kind... Ga naar Renilde, zei ze.

— Ik had ze zoo gewaarschuwd... En toch verliet ze ons...

— Dat is voorbij. Renilde heeft berouw. Gij hebt geleden, maar zij heeft ook veel droefheid gehad. Renilde wacht op u... En Christus leert ons te vergeven...

— Ik zal gaan... Laat Willem inspannen!

Vlug verliet mevrouw Eleonore de kamer.

— Gaat oom? vroeg Elise

— Ja...

— Goddank!

Mevrouw vergezelde den baron.

Mijnheer Raas van Woude trad wankelend de kamer binnen, waar zijn dochter lag.

— Renilde! snikte hij.

— Papa...

Er kwam een blos op het bleek gelaat, een glans in de diepe oogen...

— O, papa... vergiffenis... God zij gedankt, dat ge komt...

— Mijn kind...

En mijnheer Raas kuste zijn dochter innig. O, hoe vurig wenschte hij nu, dat ze nog genezen zou. Hij voelde zoo'n berouw, dat hij haar brieven onbeantwoord liet.

Mevrouw Eleonore kwam wat later binnen met de kleine Paula.

— Mijn kind! snikte Renilde.

— Wij zullen het bij ons nemen, zei de baron.

— O, papa, dan sterf ik gerust... Uw vergiffenis... en mijn kind onder uw zorg... O, ik dank u...

— Maar misschien wordt ge beter...

— Neen, papa...

— Renilde, uw kindje zal bij ons thuis zijn, verzekerde de tante, haar arme nicht nu ook omhelzend.

Maar Renilde was weer vermoeid. Alles had haar afgemat. Ze was al lang zwak, en nu die wonden aan haar hoofd!

De baron bleef bij het ziekbed. Elise kwam

later ook en nam Paula mee. Het was nu geen Paulette meer, de «wonderbare vijfjarige tooneelspeelster» zooals het op de plakbrieven stond.

's Nachts stierf Renilde. 't Was of ze op de verzoening met haar vader had gewacht.

Het nieuws werd bekend. De ouderen in de streek wisten wel dat jonkvrouw Renilde haar ouderlijk huis had verlaten. Maar niemand had vermoed, dat zij Meta was van het tooneelgezelschap.

Zelfs voor den bestuurder was dit onbekend geweest, want Renilde had bij andere troepen gediend.

Paula was het gauw gewoon op «Dennenkamp». De baron wandelde veel met haar in 't park.

Innig hield hij veel van 't kind.

Willem had wel niet geweten wie de zieke was, maar toch was de baron hem dankbaar, dat hij zich over haar ontfermd had.

Willem bleef van het tooneel houden en zag hoe dit stilaan verbeterde en veredelde.

EINDE.